

Izhaja:

10. in 25. dan vsakega meseca.

Dopisi naj se izvolijo frankirati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 10 kr. od garmondvrste za vsako pot.

MIR.

Vsakemu svoje!

Velja:

za celo leto 1 goldinar,
po pošti prejeman
1 gld. 24 kr.

Denar naj se pošilja pod
napisom:

Upravništvu „Mira“
v Celovcu.

Leto IX.

V Celovcu 25. oktobra 1890.

Štev. 20.

Celovski mestni zbor in ljudsko štetje.

Da je na priziv našega katoliško-političnega in gospodarskega društva ministerstvo notranjih zadev ukazalo Celovškemu magistratu, da mora sprejemati tudi slovenske uloge, to našemu mestnemu zboru v Celovcu ni bilo po godu. Sklenil je, pritožiti se na upravno sodišče. Čudni pa so razlogi, na ktere se ta pritožba opira, in vredni, da jih nekoliko osvetlimo.

Pritožba pravi, da koroški Slovenci ne znajo nove slovenščine, da tedaj slovenščina tukaj ni deželni jezik. Kako je ta že davno obrabljeni ugovor jalov, mora vsak spoznati, če pomisli, da so Mohorjeve bukve in „Mir“ in druge slovenske knjige, ki na Koroško prihajajo, vse pisane v pismeni slovenščini, da pa vendar koroški Slovenci vse razumejo, ker bi se sicer ne naročali v tolikem številu na te knjige in časnike. Pritožba pravi nadalje, da so Celovski Slovenci večjidel posli, ki niti pisati ne znajo, toraj tudi ne bodo spisovali slovenskih ulog na magistrat. Če pa posli, ki so že v novo šolo hodili, ne znajo pisati, je to dosti žalostno za novo šolo, ktero obiskujejo po osem let. Sicer pa ni treba, da bi vsi pisati znali. Kdor ne zna, bo pa družega naprosil; pri društvih je pa le eden tajnik ali zapisnikar; dosti je, da tisti pisati zna.

Pritožba pravi, da bi ne bilo vredno, pri magistratu posebnega slovenskega uradnika nastaviti, ki bi ne imel družega opraviti, ko te slovenske uloge predstavljati. Tudi ta izgovor je čisto prazen. Študirani Slovenci znajo vsi tudi nemško; če takega postavijo za uradnika, bo ja tudi še kaj družega pisati znal! Saj je bil še vodja magistratne pisarne g. Bratuš Slovenec; ta je bil gotovo porabljen za vsako pisarijo, sicer bi ga ne bili postavili na najvišje mesto. Kar Nemei znajo, to bo znal tudi slovenski uradnik, če ga nastavijo, po vrhu pa bo znal še slovensko. Da pa potrebujejo vsaj enega slovenskega uradnika, to je očitno in še več bi jih bilo treba: magistrat ima mnogo opraviti s Slovenci v mestu in okolici; dostikrat pa pridejo v mesto dela iskat trdi Slovenci, ki nič nemško ne znajo; če grejo s poselskimi ali delavskimi bukvicami na magistrat, morajo vselej koga naprositi, da z njimi gre za tolmača; ali ni to žalostno in maločastno za magistrat, da ne more občevati z vsemi koroškimi deželani? In če bomo v Celovcu napravili kak slovenski politični shod, koga bo magistrat za komisarja k nam poslal? Nam zmirom na ušesa trobijo, naj se nemško učimo,

češ, kako dobro je, če človek več jezikov zna; sami pa se še s tem hvalijo, da ne znajo nič drugega ko nemško!

Posebno nas pa zanima to, kako mestni zbor razlaga besedo „občevalni jezik“, ker se je bati, da se bo tega načela držal tudi pri bodočem ljudskem štetju. V svoji pritožbi namreč pravi, da tistih 629 ljudi, ki so se v Celovcu zapisali za Slovence, niso imeli do tega pravice, ker je v Celovcu navadni jezik nemški, in je vsak primoran, nemško govoriti, tedaj je nemščina njegov „občevalni jezik“.

Vsak pa ve, da to ni resnica, da bi se v Celovcu samo nemško govorilo. Če mi zavedni Slovenci, in takih nas je tukaj precej, vkup pridemo, govorimo med seboj zmirom slovensko. Pa tudi nezavedni Slovenci, kakor posli, delavci itd. govorijo po slovensko med seboj, kedar so sami znanci skupaj. Po hišah in na ulici je slišati dosti slovenske govornice. Tisti Slovenci, ki imajo slovenske žene, govorijo tudi v družini slovensko, saj posli so tako večjidel slovenski. Branjevci, mesarji, molarji, zelenjadarji znajo večjidel slovensko, ali pa so sami Slovenci; če hočejo kaj prodati, morajo oba jezika znati. Trgovci imajo večjidel slovenske pomočnike. Vsaka reč se lahko kupi v slovenskem jeziku. Po vsem mestu, pri vseh kupčijah se slišita oba jezika. Ob četrtkih, ko je tržni dan, pa slovenščina na trgu tako prevladuje, da bi tujec lahko mislil, da je v čisto slovenskem mestu! In ukljub vsemu temu si upa mestni zbor trditi, da je v Celovcu edino le nemščina „občevalni jezik“, da se le nemško govori!

Pa še več! On hoče celó Slovence prisiliti, da se morajo za Nemce zapisati, ker je tukaj baje „nemščina edini občevalni jezik“! Tukaj pravijo, da „občevalni jezik“ in „materni jezik“ ni vse eno, da se sme tudi Slovenec za Nemca zapisati. Kedar je pa vprašanje, koliko je na Koroškem Slovencev, tedaj pa spet narobe pravijo, da je „materni“ in „občevalni“ jezik vse eno, da je toraj Slovencev le 102.000, ker se jih ni več zapisalo za slovenski „občevalni“ jezik! Kako se potem to ujema? Kdo nam pové, kaj je „občevalni jezik“? Celovski liberalci tega ne vejo, ali pa nočejo vedeti; kajti enkrat trdijo, da so le tisti Slovenci, ki so se zapisali za slovenski „občevalni“ jezik, toraj taki, ki živijo med samimi trdimi Slovenci; tistih pa, ki živijo v slovenskih krajih, pa so se vendar zapisali za Nemce, pa ukljub temu ne odbijejo od števila Nemcev. Pač vsako reč tako obračajo, da moramo biti Slovenci na slabejšem. Beseda „občevalni jezik“ je sploh nesrečno izbrana. Kdor si je to izmislil

za podlago ljudskega štetja, ta gotovo ni živel v Avstriji, kjer mnogo ljudi po več jezikov zna, ampak živel je najbržeje v deželi, kjer ljudje le en sam jezik znajo. Kaj se pravi „občevati“? Po naši pameti bi rekli: z raznimi ljudmi večkrat vkup priti in z njimi govoriti. Če sta pa v kakem mestu, kakor v Celovcu, dva jezika v navadi, in če kdo oba jezika zna in tudi rabi, kateri je potem njegov občevalni jezik?

Naša misel je ta: če bi statistika „občevalnega jezika“ za uradne podatke ne imela nobene veljave, potem nas ne boli, če nas zapišejo tudi za Kitajce; dokler se pa ta statistika celó uradno rabi v dokaz številnosti raznih narodov, tako dolgo imamo tudi pravico tirjati, naj se štetje tako vrši, da noben narod ne bo umetno in zvijačno pomanjšan in nobeden umetno povečan. Bila bi vladina dolžnost, vsem županom in štetnim komisijam podati posebno inštrukcijo ali pouk, katerih načel se jim je gledé občevalnega jezika držati. Ako se pa to ne bo zgodilo, in ako bo Celovski magistrat res tako — prijazen, da nas bo vse Celovške Slovence zapisal za Nemce, potem bomo spisali pritožbo, na katero se morajo podpisati vsi Celovski Slovenci, gospodi in hlapci, odrasli in otroci; vsak pa mora pristaviti svoj stan, ulico in hišno številko, da ne bodo mogli reči, da smo podpise prisleparili, ampak da se vlada sama lahko prepriča, kje je resnica. Kaj lepo bi bilo, ko bi mogli nabrati par tisoč takih podpisov, ker bi to številko nasprotnikom lahko pri vsaki priložnosti pod nos pomolili.

Slednjič omenjamo še to, da skuša mestni zbor le to dokazati, da slovenščina v Celovcu ni navaden jezik. Tega pa noče pomisliti, da je naše politično društvo ustanovljeno za vse koroške Slovence, pa ne samo za Celovške! Magistrat je politična oblastnija; če pa druge oblasti, kakor okrajna glavarstva, okrajne sodnije, deželna sodnija, deželna vlada in celó ministerstva sprejemajo slovenske uloge, kako bi bilo to mogoče, da bi se ravno Celovski magistrat tega ubranil?

Obžalovati pa je omahljivo in neodločno obnašanje vlade, ki v nobeni reči ne nastopi svoje, načelne poti, ampak vse le prepušča divjemu boju med strankami. Jasen in strog ukaz iz Dunaja naredil bi tem prepirom hiter konec. Vsem gospodom, ki imajo pri ljudskem štetju kaj opraviti, morala bi se pokazati pot, kako jim je postopati, ob enem pa tudi zažugati kazen takim, ki se po tem ukazu ne bi hoteli ravnati.

Prestoli v nevarnosti.

Le malo se „Mir“ peča z veliko politikom; saj mi ubogi koroški Slovenci še sami sebi ne moremo pomagati, kaj bi se potem po praznem utikali v zadeve tujih držav? To prepuščamo navadno velikim listom, ki govorijo v imenu velikih in močnih strank. Danes hočemo pa vendar izjemo narediti in kazati na nevarnost, ki preti evropskim prestolom ali tronom od strani prostožidarjev in liberalcev. Iz Portugala se namreč čujejo glasovi, da se prestol kraljeve rodovine Braganza močno ziblje, in da se je vsak dan bati prekucije, ki bo postavila republiko na mesto kraljestva. Od-

kar so pregnali zadnjega cesarja iz Braziliije, imajo v Ameriki same republike. Od tam se trosi republiški duh tudi v Evropo, kjer nahaja še posebno zaslonbo na francoski republiki. Vrh tega so Brazilijanci potomci portugalskih naseljencev in v Braziliji se večidel portugalsko govori. Zato so Portugalci z Brazilijanci v tesni duševni zvezi, in ni se čuditi, da hočejo tudi Portugalci svojega kralja pregnati, ker so Brazilijanci isto storili. Zatrjuje se tudi, da bogati Brazilijanci podpirajo republiško stranko v Portugalu. Tamošnji republičani morajo to delati že iz strahu pred monarhično osveto. Pregnani braziljski cesar je namreč v bližnjem sorodu s portugalskim kraljem, in če se poslednji na tronu obdrži, zna danes ali jutri s pomočjo monarhične stranke v Braziliji zopet rodovino pregnanega cesarja na braziljski prestol posaditi. Voda na mlin portugalskih republičanov je nadalje nesrečna pogodba portugalske vlade z Angleži. Ti so Portugalcem vzeli velik kos dežele v Afriki. Ker se pa portugalska vlada preslabo čuti, da bi se z mogočno Anglijo vojskovala, sklenila je z Angleži pogodbo, po kateri je vsaj nekaj ugrabljenih pokrajin nazaj dobila. Portugalci pa s tem nikakor niso zadovoljni, ampak godrnjajo čez kralja in vlado. Zdaj je moralo ministerstvo odstopiti, da se ljudstvo pomiri, in kralj je imenoval nove ministre. Težko pa, da bi to kaj pomagalo, kajti tudi nova vlada nima tiste vojaške moči, da bi zamogla z Angleži vojsko začeti; morala bo podpisati pogoje, kakor jih bodo Angleži narekovali. Ljudstvo pa, podkurjeno od republiške stranke, noče uvideti slabosti svoje države in tišči ter bo tudi zanaprej tiščalo na vojsko, ki zamore Portugalcem le nesrečo prinesiti. Tako imajo republičani orožje v rokah, s katerim podžigajo nezadovoljnost ljudstva, in brž ko ne bodo svoj namen dosegli. Namen prostožidarjev in z njimi zvezanih liberalcev pa je, zatreti katoliško cerkev in podreti vse prestole. Kedar se pa Portugal enkrat v republiko spremeni, ne bo treba dolgo čakati na španjsko in na laško republiko; kajti tudi na Španjskem in v Italiji postajajo republičani vedno močnejši. Tudi Anglija, kjer že sedaj kraljica nema skoro nič besede, se lahko kar čez noč v republiko spremeni. Tam niti ni treba krvave prekucije, tam velja državni zbor vse, in če se tisti za republiko izreče, je storjena. Da se na Nemškem ne manjka republičanov, to ve vsak politik. Le ena nesrečna vojska, pa bo Viljem ravno tako odletel, kakor je Napoleon po Sedanu.

Radi priznamo, da v Avstriji nismo še tako daleč. Avstrija bi prej razpadla, kakor bi republika postala. Pa ravno tega razpada se je bati in treba je ob pravem času delati na to, da se zabrani taka nevarnost. Ko bomo od vseh strani od republik obdani, bodo tiste tudi Habsburški prestol spodkopati skušale. Nemška republika bo skušala stegati svoje roke po nemško-avstrijskih deželah, laška po Tridentu, in nobeden ne ve, kako se bodo tedaj obnašali Madjari. Tako bodo evropske republike postale za Avstrijo smrtna nevarnost. Iz tega pa sledita dva nauka: prvič, da se Avstrija ne sme naslanjati na liberalce, ki so kolikor toliko zvezani s prostožidarji ali pa vsaj njih prijatelji, ampak da mora okrepiti in ojačiti konservativno stranko ter postaviti h krmilu načelno konservativno vlado, ki

bo okoli sebe zbirala vse konservativne, monarhične, cesarju zveste stranke in národe, prostožidarsko luliko pa sproti iz zemlje ruvala. Drugi nauk pa je, da se mora Avstrija bolj naslanjati na Slovence, ki so cesarju zvesto udani in ne tirjajo družega, ko enake pravice z družimi národi. Le Slovani zamorejo avstrijsko monarhijo vdrugič rešiti, kakor so jo leta 1848. in 1849. Bolj pa ko Avstrija svoje Slovence slabi, bolj spodkopuje tudi samo sebe. Kdaj bodo vendar to na merodajnem mestu enkrat spoznali?

Kaj nam poročajo prijatelji naši?

Iz Celovca. (Shod in Einspielerjeva slavnost.) „Katoliško-politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem“ napravi, da vstreže vsestranskej želji, v sredo dné 26. novembra t. l. v veliki dvorani hotela „pri Sandwirthu“ v Celovcu **izvanredni shod** združen s **posebno slavnostjo** na čast in v spomin ranjkemu našemu slavnemu in nepozabljivemu voditelju Andreju Einspielerju. Natanjčni načrt naznanil se bode ob pravem času po časnikih in tiskanih plakatih. Pričetek shodu bode ob $\frac{1}{2}$ 3 uri popoldne, slavnosti pa ob $\frac{1}{2}$ 7. uri zvečer. Prepričani smo, da bode vsak zaveden koroški Slovenec ta sklep našega slovenskega političnega društva z veseljem pozdravil in nadejamo se, da bode vsak po svojih močéh tudi rad pripomogel, da se uresniči ta lepa misel. Pri tej priliki prosimo vse rodoljube po deželi, da blagovolijo že sedaj na to delati, da se nameravanega shoda in slavnosti prav mnogo Slovencev in Slovenk udeleži. Iz Ljubljane povabilo je društvo vrle čitalniške pevce, kateri so nam ostali od zadnje slavnosti, ki se je vršila pred dvemi leti v Celovcu, v najboljšem spominu; kajti napravili so nam s svojim lepim petjem in komično opereto „Vinska poskušnja“ prav mnogo veselja. Kakor čujemo, so že obljubili, da hoté pri tej izredni slavnosti rade volje sodelovati. Tako bomo imeli tedaj zopet enkrat priliko, biti med svojimi, veseliti se prav po domače in občudovati lepo slovensko petje. Na svidenje!

Iz Žihpolj. (Kirschnerjeva izvolitev.) Liberalni listi se hvalijo, da je bil g. Kirschner „enoglasno“ izvoljen, pozabijo pa pristaviti, da je izmed 142 volilnih mož prišlo k volitvi samo 94. Da so Slovenci doma ostali, je prav; škoda za čas, ki se zamudi na prazni poti v Celovec; pri volitvi za državni zbor bomo drugo leto že pokazali, da smo še tukaj. Naših glasov je bilo 36, ker jih je pa pri volitvi manjkalo 48, moralo je izostati tudi 12 Nemcev; tedaj Kirschner tudi pri vseh Nemcih nema popolnega zaupanja. V kelhu njegovega veselja je tudi grenka kapljica; kajti možje iz Žihpoljske občine, kjer je g. Kirschner doma, ga niso volili. To je vsekako slabo znamenje, da še med svojimi domačini nema zaupanja. Mi vemo, da je liberalec, in to je zadosti uzroka, da ga ne volimo. Sicer bomo pa ja videli, kako se bo obnašal in kaj bo storil za kmete.

Iz Žihpolj. (Poslano.) Nek liberalec se je 25. sept. v kavarni pri Šibertu v Celovcu pridružil Vetrinjskim kmetom in jim pravil, da nemam nobene vere, da sem čisto demokrat. Kdor me pozna, bo vedel, da je to grda laž. V mladih letih sem

se pustil enkrat pretrapati, da sem pristopil k nekemu „fortschrittsverein“. Ko sem pa videl, da ti možje zmirom zabavljajo čez vero, duhovnike in Slovence, sem brž izstopil. Tisto društvo je že zibnilo, naj se tako zgodi vsem podobnim družtvom! Kako bo izrastla mladina, če vidi, da še starci nemajo nič vere? Ali se ni bati, da bodo mladi še hujši? Jaz sem in ostanem katoliški Slovenec.

Jakob Hedenik p. d. Dravec.

Iz sv. Višarj. (Sklep romarskih pobožnostij) se je obhajal dné 5. oktobra. Pobožnosti so se začele 15. majnika, trajale so torej 143 dni. V tem času je došlo romarjev okoli 60.000 in nad 24.000 jih je prejelo sv. obhajilo. Navadno so bili tukaj 3 duhovniki, med romarji pa je došlo 84 tujih duhovnikov, ki so seveda tudi maševali in pomagali pri duhovnih opravilih, dokler so tu bivali. Odkar se je pred 30 leti obhajal 500 letni jubilej, ni bilo še nobeno leto toliko romarjev, kakor letos. Takrat je bilo 102.000 obhajanih. Največ pride Slovencev, le malo Nemcev, še menj pa Lahov. Dohajajo tudi že silno stari ljudje; z enim sem govoril, ki šteje 82 let.

Iz Švabeka. (Cesarjev god) smo tudi pri nas slovesno obhajali. Na predvečer lesketali so se kresi po hribu in dolu. Posebno Svetomeški hrib je bil z dolgo vrsto lučic, kakor bi predstavljale cesarsko krono, ovenčan in razsvitljen. Drugi dan pa smo imeli slovesno Božjo službo, pri kateri smo molili za milega vladarja, naj bi mu Bog podelil še dolgo življenje in zmirom modrih in dobrih svetovalcev!

Iz Gorenjskega. (Pravniška visoka šola v Ljubljani.) Slovenski poslanci so se v Ljubljani pogovarjali o mnogih potrebnih rečéh. Posebno imeniten pa se mi zdi njihov nasvet, naj bi se v Ljubljani napravila pravniška fakulteta, kjer bi se naši mladenči, ki so latinske šole dokončali, učili pravniške vednosti, da jim ne bo treba hoditi na visoke šole v Gradec ali na Dunaj, ako hočejo postati advokati, notarji, sodniki, okrajni glavarji in druge vrste uradniki, kjer se zahteva poznanje postav. Slovenskih uradnikov nam povsodi primanjkuje. Le poglejmo okoli sebe, koliko pa imamo slovenskih okrajnih glavarjev? Koliko sploh slovenskih političnih uradnikov? Koliko pri deželnih vladah? In zastran sodnij, koliko je na primer na Koroškem sodnijskih uradnikov, da bi bili slovensčine tudi v pisavi popolnoma zmožni? Kako bodo slovensko uradovali, če jezik dobro ne znajo? Še rojeni Slovenci rajši nemško uradujejo, ker so nemških izrazov (besed) bolj vajeni. To pride pa od tod, ker so se pravice učili samo v nemškem jeziku na nemških visokih šolah v Gradcu in na Dunaju. V teh mestih je tudi življenje in stanovanje bolj drago; ne more vsak, kdor bi rad, tam šolati se. Zato imamo premalo slovenskih pravnikov. V Ljubljani je pa življenje po ceni; mnogo več Slovencev bi se lahko tam učilo, posebno rojeni Ljubljančani, ki bi življenje in stanovanje imeli pri stariših. Zraven tega bi se pravice učili in postav naučili v slovenskem jeziku, tako da bi bili potem slovensčine bolj vajeni, ko nemščine, in ne bilo bi jih treba priganjati k slovenskemu uradovanju, ker bi to sami radi storili. Ta pravniška šola štela bi kmalu več ko sto slušateljev, in kar bi ti denarja v Ljubljano prinesli, bil bi le mestu v korist.

Zato je želeli, naj bi se naši poslanci z vso močjo pognali za tako šolo, ki bi bila nam Slovencem ne samo koristna, ampak zelo potrebna.

Iz Savinjske doline. (Slovenske paralelke.) Ako hočemo Slovenci kedaj do večje veljave priti, ni zadosti, da se samo nekteri poganjajo za naše narodne pravice, vsi ostali pa na strani stoječi delavnim rodoljubom ne pomagajo. Treba je, da narodna zavest prešine vse kroge in vse stanove. To se bo pa še le potem zgodilo, kedar bomo povsod imeli slovenske srednje šole, tako da bodo vsi omikanci izobraženi na podlagi slovenščine; o takih ni dvomiti, da bodo narodno čutili, mislili in govorili. Nemško žlobudranje med omikanci bo prenehalo, pa tudi nemško-judovski listi, ktere zdaj podpiramo za to, da nas vsaki dan blatijo in grdiyo, bodo zginili iz naših kavarn in gostilnic. Nasprotno bi bilo želeli, da bi se omikani Slovenci bolj pridno učili francoščine, češčine in srbo-hrvaščine, potem bi si lahko náročevali poštene časnike v teh jezikih, kteri listi Slovane spoštujejo in branijo, poleg tega pa so tudi bolj temeljito in resno pisani. Slovenci bi potem ne gledali svetá samo skozi nemške očali, kakor se zdaj godi, ko jim nobena druga literatura ni pristopna; ampak zvedeli bi tudi, kaj drugi národí sodijo o tem ali drugem vprašanju. Da se pa ta preobrat v Slovencih doseže, treba je pred vsem, da se izobrazijo na podlagi maternega jezika, poleg njega pa naj se na srednjih šolah zraven nemščine učijo tudi francoščine, kakor se to godi na Češkem. Srbo-hrvaščina pa Slovenceu itak ne dela veliko težave. Ko bi se ure za slovenščino odmerjene nekoliko pomnožile, bilo bi mogoče, v slovenskih urah mladenčém podati nekaj pouka o drugih slovanskih jezikih in v staroslovenščini. Ure za grščino in latinščino pa bi se lahko nekoliko skrčile, ker veljava teh starih jezikov vidoma pojema, posebna grščina je skoraj brez haska, ker se je dijaki toliko vendar ne naučijo, da bi mogli grške klasike gladko prebirati in umevati. Naj bi se toraj naši gg. poslanci na vso moč potrudili, da že vendar dobimo slovenske vzporednice v Celju, Gorici in Trstu; potem bomo v kratkih letih imeli dovolj národno izobraženih Slovencev v vseh strokah. Ti možje bodo nemški literaturi kolikor toliko slovó dali in rajši podpirali naše knjige in časnike, in tako se bo naše delovanje na duševnem polju z večo močjo razcvitati začelo.

Iz Štajerske. (Družba vednega češčena), ki ima namen, našemu Gospodu Jezusu Kristusu čast skazovati v presvetem zakramentu Rešnjega Telesa in revnim cerkvam priskrbeti cerkveno opravó bodisi brezplačno ali po zelo znižani ceni, izdala je svoje letno poročilo. Udov šteje 8412, ki so uplačali 1532 gld. 81 kr. Načelnik društva so č. g. kanonik Lovro Herg, žensko delo pa vodi gospa Ana Eichler. Naj bi se število udov vedno množilo! Saj lepšega opravila ni, ko slaviti Boga in lepšati Njegovo prebivališče!

Kaj dela politika.

Deželni zbori so se začeli. Med predlogi koroškega deželnega zbora se nahajajo: ustanova deželne prisilne zavarovalnice, ustanova deželne hipotečne banke, ribiška postava, pomno-

ženje živinskih zdravnikov, uravnava Drave, Zile in Gline itd. — Največo pozornost obrača na sebe češki deželni zbor, kjer bi se imelo nadaljevati sklepanje o postavah, s kterimi se ima narediti sprava in mir med Nemci in Čehi na Češkem. Upanje do te sprave pa je čedalje manjše, ker so zdaj tudi Staročehi spoznali, da bi na Dunaju sklenjena pogodba le Nemcem koristila. Oni tirjajo, naj se jim vsaj še to navrže, da bodo češke uradnice tudi med seboj si dopisovale le v češkem jeziku, da tedaj nemško uradovanje v slovansko-čeških krajih čisto preneha. Vlada pa se obotavlja, na to kaj odgovoriti. Mladočehi pa nočejo o tej spravi sploh nič vedeti. Vse radovedno pričakuje, kaj bo ukrenila vlada. Ta affe je v velikih škrcih, ker sprave ne more dognati, in govorilo se je že, da bo v kratkem odstopil. Mi koroški Slovenci bi ne imeli uzroka, za njim žalovati! — Nemški liberalci se že veselijo, da bo spet njim vsa oblast v roke padla. Pa to je malo verjetno. Ta stranka je bila že prej močno oslABLJENA; pri zadnjih volitvah v Dolenji Avstriji pa se je pokazalo, da tudi v tej deželi nema več veljave in da jej je celó Dunaj hrbet obrnil. V nemško-planinskih deželah (razun edine Koroške) gospodujejo zdaj konservativci, nemški národnjaki Steinwenderjeve barve in pa protijudovci (antisemiti). Svojo glavno zaslombo imajo liberalci zdaj samo še pri Nemcih v čeških deželah, na Češkem, Moravskem in v Šleziji. Oprti na teh par milijonov ljudi pa ne morejo strahovati in vladati ostalih 20 milijonov prebivalcev. V državnem zboru jim je nemogoče, večino si pridobiti. Zato ne verujemo v ponovljenje nemško-liberalnega gospodstva. — Za cesarskega namestnika v Dalmaciji je postavljen general Rhonfeld. — Vodja dalmatinskih lahonorov dr. Bajamonti je zaprt zavolj goljufije. — O shodu slovenskih poslancev so listi mnogo pisali. To nam pa nič ne koristi. Želeli je le, dá shod ne ostane udarec v vodo, kakor nekdanja kmetijska enketa, ki ni zapustila nobenih sledov. Tolaži nas pa izjava poslancev, da hočejo složno postopati. Ako bodo res složni in odločni, znajo vendar nekaj doseči. — Govorilo se je tudi, da napravijo hrvaški poslanci podoben shod na Reki. Tudi o shodu čeških poslancev iz Češke, Morave in Šlezije je bilo čitati po listih. Češki shod je pa že odpovedan, in hrvaški bo menda tudi po vodi splaval. — V Zagrebu je umrl poslanec Miškatovič, vodja vladne, madjaronske stranke. Národní Hrvati bodo tega moža radi pogrešali. — Rumunci na Ogerskem in Erdeljskem so se začeli gibati. Tirjajo svoje narodne pravice in ločitev Erdeljske od Ogerske! Tudi hočejo pustiti pasivno politiko in se udeležiti volitev v ogerski državni zbor. Da se o teh zadevah pogovorijo, sklicali so shod veljakov v Sibirij. Akoravno ni upati, da bi brž kaj dosegli, vendar je že njih živejše gibanje veselo znamenje.

Pri volitvah v Srbiji so zmagali radikalci. S tem je razkralju Milanu vse upanje vzeto, da bi še kedaj oblast v roke dobil, ki jo je sam odložil. Ta odljudni človek namreč še vedno straši po Srbiji. Nedavno je celó tirjal, naj se mu izroči poveljstvo čez vso srbsko vojsko. S tem je mislil spet vso moč v roke dobiti. Vlada pa je njegovo željo uljudno odbila. — Iz Bolgarije se poroča, da je vlada

pri volitvah zmagala le z velikim pritiskom in strahovanjem. Knez Koburški in njegov minister Stambulov bojda nista čisto nič priljubljena, in ljudstvo že komaj čaka, da se ju znebi. Nekteri pričakujejo v kratkem velik prevrat v Bolgariji. Mi ne vemo, koliko je na tem resnice, ker tudi srbskim poročilom ni vse verjeti. — V Berlinu bojda na to mislijo, da bi se Koburžan odpovedal, in da bi se Bolgarija združila z Rumunijo. Pruski lisjaki niso neumni: rumunski kralj je namreč pruski (Hohenzollerski) princ in vse stori, kar se mu iz Berlina ukaže. Tako bi prišla Bolgarija posredno pod prusko oblast. Tega pa Rusija ne bo dopustila! — Ruska vlada je sklenila, zidati veliko sibirsko železnico, ki bo zvezala Moskvo s krajnim koncem Azije in takorekoč tudi z Ameriko. Sebastopol na črnem morju pa se bo spremenil v veliko pomorsko trdnjavo. Judi potem v mestu ne bodo smeli prebivati, ker jim Rusi nič ne zaupajo. — Vojska med Guatemalo in San Salvadorjem v Ameriki se je vnovič začela, ker so Guatemalci postrelili vse vjete Salvadorce.

Gospodarske stvari.

O našem sadunosnem drevju.

Pričakali smo vendar zaželjeni čas, v katerem moremo spravljati sad našega letoletnega truda. Hvala Bogu, povsod, kjer ni toča pridelkov ugonobila, se bere zadovoljnost iz kmetovalčevega obraza. Posebno s sadjem smo letos oblagodarjeni. Močno je rodilo sadunosno drevje tako, da se je bati, da ne bi v prihodnje opešalo. Zato pa mora skrbeti vsaki sadjerejec, da povrne drevesu in zemlji vsaj deloma kaj od tega, kar jima je skoz sadje odvzel; na kakov način, hočemo v sledečem povedati.

V drugi polovici meseca vinotoka se mora okrog drevesa — če okoliščine pripuščajo — tako na okrog kakor veje segajo, drn tenko skopati ter odstraniti, na njegovo mesto pa natrositi gnoja „kompostovca“, če pa tega ni, tako pa svinjskega gnoja. Svinjski gnoj ima za sadje to prednost, ker ni toliko vroč kot goveji ali celó konjski, in se ga tudi mrčesi z njih zalego bolj ogibljejo kakor slednjih dveh. Na ta način moremo drevo pravilno krepiti ter mu najuspešnejše pomagati, da doseže zopet svojo rodilno moč. Marsikdo pa bode si mislil, da si napravi mnogo škode, če pobere drn izpod drevja. Nikakor ne! Sena, ki ga nakosiš pod drevesom srednje velikosti, ni več nego kakega pol centa, ki je vredno 50 krajcarjev. Drevo pa ti bo dalo najmanj za pet goldinarjev sadja in to je desetkrat toliko kakor senena vrednost. Če pa drevo drugo leto vendar le ne rodi, pognalo pa bo zato močnejše bilke, okrepilo se bode, ter bo zmožno v prihodnjem letu več in lepšega sadu prinesti. Tudi listje na drevju, v katerem se sluti zalega gosenic, naj se že zdaj pobira in sežge. Mlada drevesca pa naj se objejejo s slamo in slama naj se potem pobeli z apnom, to je zoper zajčji zob najcenejše in najizdatnejši sredstvo.

Skažimo našemu sadunosnemu drevju tako svojo hvaležnost, saj nam bode v prihodnje zopet le v našo korist.

Kmet V.

Za pouk in kratek čas.

Ustaja v Tesinu.

Švicarska država nema kralja, ampak je republika ali ljudovlada, kterej stoji na čelu od poslancev izvoljeni predsednik. Razdeljena je na 22 kantonov, katerih vsaki ima spet svojo posebno vlado, ki si jo sam izvoli. Vsi kantoni pa imajo v Bernu skupno, zvezno vlado. V Švici prebivajo štirje narodi: Nemci, Francozi, Lahi in Romani. Po veri pa so ločeni v katoličane in protestante; poslednjih je več. Zavolj narodnosti se ne pripravajo, vsi štirje narodi imajo enake pravice. Vendar pa se ne menjka političnih preprirov in bojov. Kakor pri nas, se ločijo tudi tam v liberalce in konservativce. Liberalci malo ali nič ne verujejo, zato hočejo duhovščino povsodi na stran potisniti in stare krščanske šege odpraviti; konservativci pa branijo vero in duhovnike, pravico in pravo svobodo. Najhujši liberalci se imenujejo radikalec, in ti imajo v več kantonih vajeti v rokah. Tudi sedanji predsednik je radikalec. Pa tudi vnetih katoličanov se ne manjka. Posebno slovi v tem oziru Freiburški kanton, kjer prebivajo namešano Francozi in Nemci; ta si je pred kratkim ustanovil katoliške visoke šole.

V kantonu Tesin živijo sami Lahi. Vendar se ne zastopijo med seboj: eni so zvesti katoličani, drugi pa brezverski radikalec, prekisani ob enem tudi z irredentarskim duhom. Zdaj so imeli že več let katoličani Tesinsko vlado v rokah. To je pa radikalec silno peklo; in ker pri volitvah niso mogli nič opraviti, sklenili so, s silo dobiti oblast v roke, odločili so se za ustajo ali punt. Pripravili pa so se za to tako na tihem, da katoliška vlada o tem nič ni slutila in se je dala iznenaditi. V hipu so radikalec ves red prekucnili, vladne svetovalce zaprli, enega ustrelili, potem pa postavili začasno radikalno vlado. Tega se pa niso dolgo veselili, kajti skupna vlada je poslala vojaško moč v Tesin, začasno vlado odstavila, zaprte svetovalce izpustila in vlado izročila polkovniku Künzliju. Zanimalo bo marsikoga, kako se je izvršil prevrat v Belinzoni, glavnem mestu Tesina, zato naj tukaj sledi popis:

Bilo je dné 11. septembra t. l., ko so začeli na enkrat zvonovi pritrkavati, kakor bi dajali znamenje, da gorí. Vse je bilo prestrašeno; začeli so zapirati kavarne in prodajalnice; mesto je dobilo na mah nesrečen pogled, kakor bi bilo sovražniku v roke padlo in v plen izročeno. Mirni prebivalci, ki so sedeli v gostilnicah in pivarnah ter se hladili v svežem zraku, niso se malo začudili, ko vidijo na enkrat iz vseh kotov hiteče „brigante“, oborožene z vojaškimi puškami. Vodil pa jih je podpolkovnik Curzio Curti, član švicarskega general-štaba! Ustaški vodniki so bili oboroženi z revolverji, in kjer so kakega konservativca srečali, so ga brž prijeli in ga naredili za jetnika. Druhal se je v teku podila proti vladni palači, ki stoji na južnem koncu mesta. Med potjo so vjeli nekaj uplivnih katoliških mož, ktere so porabili kot talnike ali zastavljence (Geisseln). Postavili so jih namreč v sprednjo vrsto, da bi katoličani, če bi se hoteli puntarjem nasproti postaviti, ne mogli streljati, kajti zadeli bi najprej svoje lastne voditelje. „Naprej, talniki!“ kričala je puntarska druhal in vjeti gospodje so morali ustajnikom na čelu naprej korakati.

Ko pridejo zarotniki do vladne hiše, najdejo železno ograjo pred uhom zaprto. Vladni svetovalec gosp. Gianella, vodja javnih stavb, je stal ravno v dvorišču za ograjo. Gospod Bruni, eden izmed puntarskih vodnikov, je pomolil revolver skozi ograjo in zaklical Gianella: „Gospod Gianella, vi ste najstarejši med svetovalci; vi ne bote hoteli, da bi bili mi prisiljeni, kri prelivati. Bodite toraj pametni in odprite vrata!“ — „Takim grožnjam se ne bomo podali!“ reče Gianella in gre v notranjo palačo, da bi svojim tovarišem naznanil, kaj se godi, in se z njimi posvetoval, kaj je storiti. Prišel je spet nazaj in z njim svetovalec Rossi. Med tem pa so zarotniki že sneli ograjo in pridri v lopo. Rossi jim stopi nasproti in zakliče: „V imenu postave . . .“ V tem hipu se čuje močen pok iz revolverja, Rossi položi desno roko na srce, kamor je bil zadet; stori še par korakov do stopnic, pa na prvi stopnici se zvrne. Svetovalec Casella in en sluga prideta po stopnicah doli in ko vidita Rossija umirajočega, neseta ga gori, pa na vrhni stopnici je že izdihnil svojo dušo. Med tem pa so puntarji zgrabili svetovalca Gianella in vse uradnike, ki so jih v palači dobili. Več prič, med njimi Gianella in zastavljenci, zatrjujejo, da je Castioni ustrelil Rossija. Ta Castioni je pozneje ubežal v London; ne ve se pa, ali ga bo angleška vlada izročila nazaj ali ne. Še po umoru je Castioni najbolj divjal. Nekteri uporniki so hoteli svetovalca Casello, ki je sam stražil pri truplu Rossijevem, pri miru pustiti, toda Castioni je kričal: „Jaz imam ukaz od našega poveljnika, da mora v ječo!“ Brutalno ga je zgrabil in tiral v ječo. Zaprli so vse svetovalce med tatove in razbojnike; enega so dalje časa celó na stranišču zaprtega držali.

Podobne in še hujše reči so se godile v Luganu. Tam so nekteri uporniki celó ropali. Konservativci so v naglici zbrali 500 oboroženih kmetov, in že so tisti mislili v mesta udariti, kjer bi se bili nad radikalec strašno maščevali. K sreči pa jih je prehitela zvezna vojska, ki je po železnici prišla iz Berna ter zasedla ves kanton.

Smešničar.

Teta: „Zakaj se pa vselej jokaš, Francek, če oče Jožeta tepejo? Saj tebe ne boli!“

Francek: „Zato, ker kmalu za Jožetom pridem vselej jaz na vrsto.“

Kukec: „Jaz sem svojo ženo spoznal še le tri mesece pred poroko.“ Lukec: „Jaz pa še le tri mesece po poroki.“

Kaj je novega križem sveta?

Na Koroškem. Kakor drugodi, tako se je tudi na Koroškem god presvitlega cesarja obhajal s slovesnimi opravili v cerkvah. — Požarni straži v Goričah so dali svitli cesar 100 goldinarjev. — V Karnburgu se je ustrelil krčmar Zechner. — Oropal je Andrej Šus iz Vesice 84letnega berača Oblaka na Gori pri Dolčji vesi za 2 gold. 50 kr. — Zgorela je Žurjanova kočja pri Blatogradu. — Pri Blaškem jezeru je posestnik Baumgartner ubil Šimana Melcherja. — Na latinskih šolah v

Št. Pavlu, kjer so le štiri razredi, je letos število učencev narastlo na 150. To nas veseli. — V Ukvah so letos spet upeljali živinske sejme, dva na leto. Prvi tak sejm po 19letnem prestanku je bil 29. septembra in bil je še precej dobro obiskan. — Na Celovškem mirodvoru ustrelil se je neki agent. — V Celovcu se je ustrelila neka krčmarica. Pred samomorom se je še dobro najedla in napila. — Grof Hugo Henkel je umrl na Dunaju. Truplo so pa prepeljali v Voflsberg na Koroško ter ga položili v družinsko grobišče. — Posojilnica v Tinjah je že potrjena. Tinjske gospode rodoljube prosimo, naj jo na vso moč podpirajo, da je ne zadušil nemškutarska posojilnica v Pokrčah. — Za okrajnega glavarja na Koroško pride Maks Grabmeyer. — V pokoj je stopil čast. gosp. prof. P. Benno Scheitz v Celovcu. O tej priliki je dobil od svitlega cesarja Franc Josipov red tretje vrste. — V Glini pri Žrelcu so našli dvanajst dni starega otroka. Najbrž ga je spet kaka deklina skrivej porodila in potem zavrgla. — Na Peravi pri Beljaku so dva majhna nova zvona vlekli v zvonik. Pa vrv se je vtrgala, prvi zvon je padel in še drugega zadela. Prvi se je razletel, drugi je pa tudi toliko poškodovan, da ne bo za rabo. — Zgorel je Hojzelnov skedenj pri Celovškem kanalu. — V Blačah je nek laški delavec z odra padel in se močno poškodoval. Ravno tam je neka stara žena čez stopnice doli padla in se ubila. — Kako resnicoljubni so dopisniki lista „Freie Stimmen“, se vidi iz tega, da Pliberški dopisnik tega lista trdi, da je bil tudi naš urednik F. H. pri cesarski slavnosti v Pliberku, čeravno tisti dan ni prišel iz Celovca.

Na Kranjskem. Požarni straži v Zagorju na Notranjskem so dali svitli cesar 50 gld. — Zlati križ s krono so svitli cesar podelili č. g. profesorju P. Vladislavu Hrovatu v Novem mestu. Ta gospod je stopil v pokoj po dolgoletnem delovanju na šolskem polju. — „Glasbena Matica“ imela je svoj občni zbor dne 18. oktobra v Ljubljani. Ta vse hvale vredna družba je pred kratkim na svitlo dala snopič narodnih napevov, ki jih je nabral gosp. Srečko Malenšek, čveteroglasno postavil pa gosp. Fr. Gerbič. Potem je izdala samospev „Ave Maria“ od skladatelja g. Nedvėda. Ista družba izdaja tudi šolo za glasovir, ki jo sklada g. Förster. Zdaj je izišel že četrti zvezek. Priporočamo te skladbe kakor tudi „Glasbena Matica“ slovenskemu občinstvu najtopleje. — V Ljubljani se je pri zidanju brambovske kosarne oder podrli; pri tem sta dva laška delavca pa ena Kranjica mrtvi ostali. — Pogorelecem v Ambrusu so mil. knezoškof Ljubljanski podarili 50 gld. — Slovenci v Ameriki so nabrali 412 gld. za cerkev v Stopičah. To je lepo, da se še tako živo spominjajo svoje domovine. — V Babni gorici pogoreli so 4, v Ambrusu pa 25 gospodarjev. — V Sorici je pogorelo 11 streh, škode je 20.000 gld. — Ljubljana je dala 500 gld. tistim nesrečnim na Češkem, ki so vsled povodnji škodo trpeli. — V „Freie Stimmen“ beremo, da je zadnje novačenje pokazalo, da je najmanj za vojaštvo sposobnih mladeničev na Kranjskem, Hrvaškem in Ogerskem. Če je to res, potem se očitno vidijo nasledki žganja, kajti nekdanj je imela Krajina dosti najlepših vojakov. — Na Viču so ustanovili čitalnico. — V Radleku pri Blokah je po-

gorelo 13 hiš. — Kamniška železnica bo še letos izgotovljena. — Hudo sušo imajo na vsem Krasu noter do Bosne, tudi še tam. Za vodo je huda; trava je vsa rumena.

Na Štajerskem. V Celju je umrl g. Heinricher, predsednik okrožne sodnije. Bil je zagrizen nasprotnik Slovencev, čeravno je bil na Kranjskem rojen. — Več Nemcev je bilo v Celju zaprtih, ker so napadali Sokolce. Zaslužena kazen! — Ravno tam je polir Heumesser z odra padel in se ubil. — Bajtarski sin Lojze Čeh je ubil Janeza Sorčiča pri sv. Andražu v Slovenskih goricah. — V Mariboru bodo prihodnje leto zidali novo poslopje za latinske šole. — Pod vlak skočil in smrt našel je nek vojaški novinec pri Sevnici. — V Laškem trgu hoče nemški šulferajn napraviti čisto nemško šolo. Ali res ne bo miru pred šulferajnom? — Železnica iz Radgone v Ljutomer je že dodelana in se je slovesno odprla. — Pri sv. Neži sta dva delavca skale streljala, pa se nista pred strelom pravočasno skrila, tako je enega ubilo, drugega močno ranilo. — Skala se je utrgala in priletela na železniški tir med Trbovljami in Hrastnikom.

Na Primorskem. Pevsko društvo se snuje v št. Jakobu pri Trstu. — V Trstu je začel izhajati „Delavski list.“ — Lahonski listi grdo napadajo poslanca Nabergoja. Pobalini pa z blatom ometavajo slovenske napise po Trstu. — Princezinja Štefanija je došla v Opatijo. — Novo cerkev hočejo zidati v Pulji, v predmestju sv. Polikarpa. Za ta namen bodo po vsem cesarstvu nabirali darove, ker je Istra prerevna, da bi to zmogla. Darove sprejema tudi opravništvo „Vaterlanda“ na Dunaju. Cerkev bo posvečena Mariji Devici. Za vsacega je to lépa prilika, kaj dobrega storiti.

Po drugih deželah. Za poplavlence je podaril Nj. vis. nadvojvoda Albreht 5000 gld. — Na Kitajskem je povodenj toliko hiš odnesla, da je 400.000 ljudi brez strehe. V severnih pokrajinah pa razsaja kolera, ki je zadušila tudi že več tam bivajočih Evropejcev. — Novo veliko ladijo z imenom „cesarica Elizabeta“ izdelali so v Pulju in jo v morje spustili vpričo princezinje Marije Valerije, ki je bila za kumico (botrinjo). — Rudarji v Šleziji se že spet puntajo. V Dombravi jih je 2000 delo ustavilo. — Na Dunaju so priredili češko predstavo za poplavlence. Čistega dohodka je bilo 2000 gld., dokaz, da se češki živelj na Dunaju vedno bolj utrjuje. — Pri volitvah v angleški Indiji je bilo 17 ljudi ubitih in mnogo ranjenih. — V vasi Rützi na Švajcarskem je pogorelo 220 hiš. — Grški bankir Syn hoče na novo pozidati vse grške hiše, ki so bile v Solunu požgane. — Strašen gozdni požar so imeli v Kavkazu. Tri tedne je les gorel; Bogomski gozd, ki je 20 kilometrov dolg, je ves pogorel; ravno tako ves les velikega kneza Nikolaja. Škode je na milijone. — V Berlinu so pri nekem požaru štiri ljudje zgoreli. — V Marselji na Francoskem je vihar več hiš podrli. Tudi povodenj so imeli. Dva človeka sta utonila. — V Kolonu (Amerika) je zgorelo 150 hiš.

Družba sv. Mohorja.

Ravnokar je družbina tiskarna končala natis letošnjih družbinih knjig in v malo dneh, ko bode knjigoveznica prve iztise zadnje družbine knjige do-

vezala, prične se razpošiljatev. Razpošiljali pa bomo letos knjige po tej-le vrsti, da jih dobi najprej ljubljanska škofija, potem krška, lavantinska, razni kraji, goriška in tržaška. Prizadevali si bomo, da knjige najhitreje ko mogoče odpravimo; ali pri vsej sili ne bode mogoče, celo ogromno razpošiljatev prej dovršiti, ko v 7 do 8 tednih. Zato ude zadnje imenovanih škofij prijazno prosimo, naj blage volje potrpijo.

Vabilo.

Podružnica sv. Cirila in Metoda za Kotmaroves in okolico bode imela v nedeljo dné 9. novembra 1890 ob 3. uri popoldne pri „Šmonu“ v Šent-Kandolfu **svoj letni občni zbor** po sledečem dnevnem redu: 1. Pozdrav predsednika. 2. Poročilo tajnika in blagajnika. 3. Vplačevanje letnih doneskov. 4. Volitev novega odbora. 5. Slučajni govori in nasveti. Po zborovanju prosta zabava. — Prijazno so povabljeni vsi domači in tuji udje in vsi tisti, ki želijo pristopiti k imenovani podružnici. **Odbor.**

Slovenskim rodoljubom iz dežele in sosednih slovenskih pokrajin, ki dohajajo po opravkih v Celovec, naznanjamo, da se Celovski Slovenci shajajo vsako sredo ob 1/2 8. uri zvečer v gostilnici hôtela „zum Sandwirth“, kjer imajo odmenjeno svojo sobo, takozvani „Clubzimmer“ koj pri vhodu na desno. — Slovenski gosti so nam vsikdar dobro došli!

Loterijske srečke od 18. oktobra.

Linc	79	34	86	14	71
Trst	38	74	84	47	49

Tržno poročilo.

V Celovecu je biren:		Sladko seno . . .	1 gld. 80 kr
pšenica po . . .	5 gld. 20 kr.	kislo	1 " 40 "
rž	4 " 60 "	slama	1 " 35 "
ječmen	3 " 80 "	meterski cent (100 kil).	
oves	2 " 50 "	Frišen špeh kl. —	gld. — kr.
hejda	4 " — "	maslo	1 " — "
turšica	4 " — "	mast	— " 75 "
pšeno	6 " — "	Navadni voli	100—120 gld.
proso	— " — "	pitani voli . . .	120—190 "
grah	— " — "	junci	60—90 "
repica	— " 90 "	krave	60—120 "
fižol, rudeči . . .	— " — "	junice	50—80 "
Deteljno seme — do —	gld.	prešički	5—15 "
100 kil.			

Oglasila.

Trgovsk učenc, ki je ljudsko šolo z vršil ter je slovenskega in nemškega jezika popolnoma zmožen, sprejme se takoj pri Francu Vidicu, trgovcu v Železni Kapli.

V zalogi tiskarne družbe sv. Mohorja v Celovecu dobiti je v mali obliki molitev:

Tri božje čednosti,

kakor so jih slovenski verniki na Koroškem povsod moliti navajeni. — 100 iztisov velja 30 kr., po pošti prejetih 40 kr.

Franc Sadnikar,

trgovec z železjem v Celovcu
(Burggasse šte. 7)

priporoča po najnižjih cenah grobne križe, trpežno pozlačene, v raznih velikostih. Raznovrstno železo, kovane šinje za kola, podvozi, puše za kola, žlajfe, čokle, sploh železo razne debelosti in širokosti za vsako potrebo. Lopate, krampe, motike, sekire, capine. Žage za najboljšega jekla. Pile za žage, razna orodja za hišo in rokodelce. Kovanja za okna in vrata. Kovane in čevčnaste žeblice. Raznovrstna kuhinjska posoda z vlitega in kovanega železa. — Dalje priporočam vlitte kotlje v raznih velikostih, železne peči in štedilna ognjišča (Sparherde), decimalne vage itd.

Na željo razpošiljam od križev tudi cenike in obrise poštnine prosto vsakemu, kdor se zanje oglasi.

Suhe črešplje, hruške, orehe in maslo

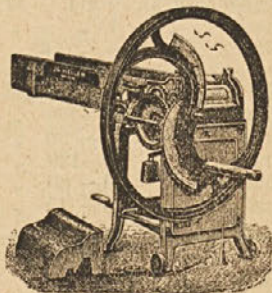
kupuje po najvišjih cenah.

J. F. Smolnikar

v Celovcu, stolne ulice (Dömgasse) šte. 16.

Vsi stroji za kmetijstvo in vinorejo!

Stiskalnice in mlini za olive, vinske in sadne stiskalnice, naprave proti strupeni rosi, mlini za grozdje in sadje, } najnovejša sestava
v raznih velikostih.

Matilnice, čistilnice in vitala, stroji za ropkanje turšice, sejalniki, orala itd. itd.

Sušilne priprave za sadje in sočivje, avtomatično zeleno krmo,

stiskalnice za kope, Škoporeznice v največji izbiri prodaja izvrstno izdelovane in po tovarniških cenah

Ign. Heller,

Dunaj, Praterstrasse 78.

Katalogi in vsako pojasnilo na zahtevanje gratis in franko.

Razprodajalcem najugodnejši pogoji.

Sposobni zastopniki se iščejo ter dobro plačajo.

Kovačnica v prijaznem kraju se dá precej in po ceni v najem. Meh, kladvo in brus goni voda. Več pove Voltey Fale ml. v Srejah pod Strmcem, pošta Vrba (Velden) na Koroškem.

Kmetija na prodaj, zidana hiša, hlev in izbe obokane, 23 oralov njiv, travnikov in gozda, precej sadnega drevja, na ravnem. Cena 2300 gld., pa 600 se lahko vknjiženo pusti. Več pove Jakob Lipič p. d. Sršenev v Št. Lovrencu pri Št. Petru, pošta Ruda (Ruden).

pripravljena od lekarja PICCOLI-ja v Ljubljani, je uplívno zdravilo, ki krepča želodec, mehča, čisti, odpravlja zlato žilo in odganja gliste.

Sestavljena je iz zdravilnih, v rastlinstvo spadajočih snovj ter ni nikako drastično učinkujoče, marveč lahko, delovanje organov urejajoče zdravilo, katero organizmu kar nič ne škoduje, če se prav delj časa rabi.

Esenco za želodec pošilja izdelovatelj proti poštnemu povzetju v skatljah po 12 steklenic za gld. 1.36; po 24 za gld. 2.60; po 36 za gld. 3.84; po 44 za gld. 4.26; po 55 za gld. 5.62; po 110 za gld. 10.30; po 550 za 50 gld.

V steklenicah po 15 kr. prodaja se skoro v vseh tu- in inozemskih lekarnah. — V Celovcu prodaja jih lekar Thurnwald in Egger, v Beljaku dr. Kumpf in Scholz, v Trbižu Siegel.

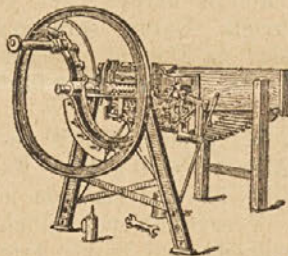
Poljedelski in šivalni stroji.

Veliko zalogo takih strojev, naročenih iz tovarne, ima na Koroškem

Konrad Prosch,

v Celovcu

kolodvorske ulice (Bahnhofg.)

Prodaja tudi proti mesečnim obrokom, jamči za blago (stoji dober, da je dobro) in ima lastno delavnico, kjer polomljene stroje zopet popravlja.

Cenike pošilja zastonj.

Kupčijsko naznanilo.

Udano podpisani uljudno priporočam slavnemu p. n. občinstvu svojo

bogato zalogo

suknena, modnega in vsakdanjega drugega oblačilnega blaga, vsakovrstne drobnine in priprave za krojače, veliko zalogo flanelastih, posteljnih in prešivnih (štepanih) odevj, kocov za konje itd. vse po najnižjih cenah. — Visokočastito duhovščino opozorujem na svojo bogato zalogo črnega toskina, peruina in blaga za talarje. Postrežem pošteno in po ceni. — Z dežele naročeno blago se brž po pošti odpošlje. Izgledki (muštri) se pošiljajo zastonj in franko. Z odličnim spoštovanjem

J. Tschernitz

v Dunajskih ulicah v Celovcu.